

ПРОФІЛЮВАННЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ВІДПОВІДНОСТІ З ППФП ВУЗІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.

Л.П. Пилипей

Державний вищий навчальний заклад

"Українська академія банківської справи Національного банку України"

Резюме: досліджено підходи різних авторів до професійно важливих психофізіологічних якостей студентів різних спеціальностей.

Встановлено важливість профільних професійно важливих фізичних якостей для професійно-прикладної фізичної підготовки студентів різних спеціальностей відповідно до стандартів вищої освіти, за якими здійснюється підготовка фахівців у вузах України.

Систематизовано і обґрунтовано необхідність формування профільних психофізичних якостей у відповідності з загальними групами професій (інформаційно-логічна, природничо-аграрна, технічна, комунікативна, творчо-образна, екстремальна) з метою створення ефективної системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів.

Ключові слова: студенти, групи спеціальностей, професійно-прикладна фізична підготовка, профілювання, психофізичні якості.

Резюме: исследованы подходы различных авторов к профессионально важным психофизиологическим качествам студентов разных специальностей.

Установлена важность профильных профессионально важных физических качеств для профессионально-прикладной физической

подготовки студентов различных специальностей соответствующих стандартам высшего образования, по которым производится подготовка специалистов в вузах Украины.

Систематизирована и обоснована необходимость формирования профильных психофизических качеств в соответствии с общими группами профессий (информационно-логическая, природно-аграрная, техническая, коммуникативная, творческо-образная, экстремальная) с целью создания эффективной системы профессионально-прикладной физической подготовки студентов.

Ключевые слова: студенты, группы специальностей, профессионально-прикладной физической подготовки, профилирование, психофизические качества.

Resume: Different authors approaches to treating professionally significant psychophysical qualities of students majoring in different specialisms have been analysed.

The importance of profiling professionally important qualities in applied training of student of different specialisms has been treated with reference to the standards of higher education in Ukraine.

The necessity to develop specific psychophysical qualities of students in accordance with general professional groups (informational and logical, technical, communicational, creatively-abstract, extremal) has been systematised and grounded with the view of creating effective system of students professional training.

Key words: students, specialist groups, professionally-applied physical training, profiling, psychophysical qualities.

Аналіз останніх досліджень. Нині у ВУЗах України здійснюється підготовка фахівців у 48 галузях знань за більш ніж 140 напрямками і спеціальностями [12]. При цьому більше половини випускників ВУЗів фізично не спроможні якісно працювати на виробництві [16].

Різноманіття існуючих професій і зміст праці кожної конкретної професії має свої особливості. У розвитку спеціальних фізичних якостей навіть між спеціальностями одного напрямку підготовки є відмінності, що на перший погляд вносить деяку невизначеність в систематизацію професій і створює проблеми при створенні системи ППФП в ВУЗі.

Кожній з професій характерні типові профільні основні професійні фізичні якості які визначають в успішність професійної діяльності.

Професійно важливими якостями є ті які безпосередньо зв'язані з успішною професійною діяльністю від рівня розвитку яких залежить повноцінність і рівень працездатності. Це далеко не консервативно конгломерація якостей організму, якості варіюються по свої значимості в залежності від стану оволодіння професією. Успішність професійної діяльності рідко характеризується рівнем розвитку одного фізіологічного чи психофізіологічного показника якостей, як правило це сукупність якостей організму взаємозв'язаних між собою.

Кожному напрямку підготовки спеціалістів у вузах характерні свої психофізіологічні якості, які визначають успішність виконання діяльності і професійну придатність спеціаліста.

Проведено багато досліджень по конкретних спеціальностях. Так проблемами ППФП піаністів досліджувала В.Т. Батурина (1974 р.) [1], зміст ППФП студентів-економістів досліджував В.І. Блинов (1976 р.) [2], студентів на факультеті радіоелектроніки і автоматики А.І. Гараліс (1983 р.) [3], студентів-стоматологів А.П. Дьяченко (1997 р.) [4], студентів по

спеціальностям нафтодобування Д.О. Егоричев (1992 р.) [5], студентів-будівельників В.П. Жидких (2000 р.) [6], студентів ВУЗів МВС І.П. Закорко (2001 р.) [7], студентів фінансово-економічного військового ВУЗу С.В. Кальницький (2003 р.) [8], студентів ВУЗів сухопутних військ В.П. Леонтьев (2000 р.) [9], студентів ВУЗів МВС А.Р. Мощак (2001 р.) [10], студентів аграрного профілю Є.А. Остапенко (2006 р.) [11], студентів машинобудівельних спеціальностей Р.Т. Раєвський, В.І. Філінков (2003 р.) [13], студентів ВУЗів гуманітарного профілю В.В. Романенко (2003 р.) [14], студентів-фахівців податкової міліції Ю.П. Сіргієнко (2005 р.) [15].

Звичайно ППФП не можливо бути здійснена без врахування умов, засобів, змісту, рівня складності в яких протікає професійна діяльність.

На часі питання інтенсифікації виробництва з високими вимогами до спеціалістів, відповідно високі вимоги до підвищення якості підготовки студентів у ВУЗах до конкретних видів професійної діяльності. Відповідно виникає необхідність профілювання фізичного виховання з урахуванням вимог вибраної спеціальності. Для створення ефективної ППФП студентів всіх спеціальностей необхідно дослідити і визначити по кожній з груп спеціальностей профільні фізичні якості.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане згідно із Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 рр. Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту за темою "Теоретико-методичні основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів" (3.1.8.3. п).

Мета дослідження. Дослідження профільних фізичних якостей у відповідності з групами спеціальностей.

Методи дослідження: методи аналізу професіографічної і спеціальної літератури, метод експертних оцінок, таксономічного аналізу, научних порівнянь, логічного аналізу практичного досвіду.

Результати дослідження та їх обговорення. За допомогою методів аналізу професіографічної і спеціальної літератури, експертних оцінок таксономічного аналізу, парних порівнянь, логічного аналізу практичного досвіду роботи створена багаторівнева систематизація напрямків підготовки яка відображає на першому рівні шість загальних напрямків класифікаційних признаков психофізіологічних якостей для рівня груп професій як: інформаційно-логічна, природничо-аграрна, технічна, комунікативна, творчо-образна, екстремальна.

На другому рівні це врахування і узгодження освітніх і професійних стандартів, специфічних факторів по кожній професії спеціальності диференціація і можливість розвитку якостей для нових професій.

Так, для **інформаційно-логічної групи спеціальностей** характерні переважно інформаційні технології: аналіз, координація, визначення можливостей і використання вже існуючих алгоритмів завдань, робота з інформацією, числами, текстами, умовними знаками, до якої відносяться: гуманітарні науки та мистецтво, інженерія, соціальні науки, бізнес і право, природничі науки, безпека.

Для цієї групи загальними фізичними якостями є:

- загальна і статична витривалості. Сила м'язів шиї, верхнього плечового пояса та тулуба;
- спеціальні фізичні якості; високий рівень координації рухів м'язів рук, статична витривалість м'язів тулуба високий рівень розвитку спеціальної витривалості, семи м'язів зорового аналізатора;
- координація м'язів рук, тулуба;
- психічні якості; відчуття часу, простору, відчуття форми, спостережливість, обсяг, розподіл, перемикання, концентрація, стійкість уваги, оперативне мислення, оперативна і довготривала пам'ять, емоційна

стійкість, цілеспрямованість, дисциплінованість, ініціативність, ретельність, самостійність, наполегливість, витримка, стійкість, самовладання.

Проблеми ППФП інформаційно-логічної групи досліджували слідувачі автори: (Боченкова Е.В. 2000, Егоричев Д.О. 1992, Завидівська Н.Н. 2002, Лапшина Г.Г. 1991, Остроушко С.В. 1999, Соколова Т.М. 2004, Тонков Н.И 1998, Фалькова Н.І. 2002, Николаев С.Ю. 2004).

Для **комунікативної групи спеціальностей** характерні переважно соціальні, економічні технології. Великі вимоги до комунікативних умінь розвинутості каналів вербального і невербального спілкування, до якої відносяться: гуманітарні науки та мистецтво, освіта, соціальні науки, бізнес і право, державне управління, охорона здоров'я, сфера, обслуговування.

Необхідно мати стан здоров'я бажано без зовнішніх дефектів. Обов'язково відмінний зір і слух.

Необхідні загальні фізичні якості: високий рівень загальної фізичної, психічної витривалості, силової, статичної витривалості м'язів шиї, тулуба, ніг.

Необхідні спеціальні фізичні якості: високий рівень витривалості м'язів зорового аналізатора. Статична витривалість тулуба, ручна спритність, точна маніпуляція, сила верхнього плечового поясу.

Необхідні психічні якості: спостережливість, високий обсяг, розподілення, переключення, концентрація, стійкість уваги, розвинута короткочасна і довготривала пам'ять. Операційне мислення: словесна, емоційна стійкість, витримка, само оволодіння, наявність логічного мислення при високому рівні розвитку творчого мислення. Високий рівень аналітичного, синтетичного мислення, високий рівень дедуктивного мислення, креативність.

Проблеми ППФП комунікативної групи досліджували слідувачі автори (Агеев В.У. 1969; Акчурин Б.Г. 1996; Ананьев Н.И.; Сергеев В.Н. 1981; Антикова В.А. 1996; Басанець Л.М.; Иванова О.И. 1997; Білокур В.Е. 2002; Брикин А.Т.; Кабачков В.А. 1980; Бронский Г.В. та інш. 1994; Булич Э.Г.

1989; Быкмаев И. А. 2004; Виленский М.Я., Сафин Р.С. 1989; Власова А.А. 1983; Гаврикова О.Ю. 2004; Галайтатій Г.Д. 1997; Грибков В.А. 1995; Герцик А.М. 2006; Гужаловский А.А. 1992; Гук Е.П. 1983; Дяченко А.П. 1997; Драндров Г.Л. 2002; Драчук А.І. 2001; Загорский Б.И. 1981; Заглевская А.И. 2000; Карток Р.П. 2005; Колмогорова Н.В. 2005; Коломійцева О.Є. 2006; Костикова О.И. 2003; Костюченко В.Ф. 1997; Кобзев М.М., 1996; Кожевникова Л. 2002; Краснова М.А. 2002; Кудрицкий В.Н.; Артемьева В.П., Цапенко В.А. 2004; Лысенко И.А. 2001; Ложкин Г.В.; Новскова О.В., Толкунова Н.В. 2003; Лычко В.Г., Побережец Ю.Д. 1984; Магльований А.В. 1993; Манжелей И.В. 1999; Ніколаєв СЮ. 2004; Носков В.І. 2002; Плаксина И.В. 2003; Слімаковська О.В. 2001; Солтык А. А. 2003; Романенко В.В. 2003; Третьяков М.О., Леонова В.А. 1996; Димов А.Л., Чернышева Р.В. 2005; Чабан І.П. 2002; Шиян Б.М. 1997; Щедрина А.Г. 1981) та інші.

Для **творчо-образної групи спеціальностей**, особливо хореографії, естрадно-циркового мистецтва, характерні чергування періодів дій незначного навантаження і періодів досить високої рухової активності. Праця переважно здійснюється в гуманітарній сфері, вона пов'язана з: відтворенням, реставрацією творів мистецтва; створенням та відтворенням образів, картин, циркових номерів, фільмів, вистав з донесенням до суспільства змісту, художнього образу, емоційної глибини; дослідженням закономірностей, теоретичних проблем розвитку мистецтва; критикою, аналізом, науковою розробкою художньо-конструкторських проектів виробів виробничого і побутового призначення; оформленням інтер'єру приміщень; систематизацією творів окремих майстрів різних напрямків до яких відносяться гуманітарні науки та мистецтво.

Необхідно мати фізичні якості: високий рівень загальної фізичної, психічної витривалості, силової, статичної витривалості м'язів шиї, тулуба, ніг.

Необхідно мати розвинуту реакцію, спритність мязів рук, ніг, тулуба.

Необхідно мати спеціальні фізичні якості: високий рівень витривалості м'язів зорового аналізатора. Статична витривалість тулуба, ручна спритність, точність рухів, маніпуляція, сила верхнього плечового поясу.

Проблеми ППФП творчо-образної групи досліджували наступні автори: (Батуріна В.Г. 1974; Батурина В.Г. 1972; Бикмаев И.А.; Буличин И.А. 1977; Голубева Э.А. 1993; Гусева Е.П. 2001; Гусева Е.П. 1994; Изюмова С.А. 1995; Костюков В.Е., Каранкевич А.И. 2004; Ю.Кемкадзе А.С. 1991; Левочкина И. А. 1988; Мачис А.И. 1986; Полухін Ю., Сичов С. 2005; Приймак М.М. 2003; Теплов Б.М. 2003) та інші.

Для **екстремальної групи спеціальностей** характерні підвищені вимоги до рівня фізичної і психофізіологічної підготовки викладачів фізичного виховання і тренерів у спорті, вимоги до представників групи військових спеціальностей підвищуються у зв'язку з поступовим переходом збройних сил на контрактну основу, що викладено у програмі реформування і розвитку збройних сил України до 2010 року, до якої відносяться: військова справа, безпека, освіта.

Необхідно мати наступні фізичні якості: високий рівень розвитку загальної статичної, силової і швидкісної витривалості, сили бистої, вибухової, швидкості, спритності, гнучкості, відчуття рівноваги. Реакцій, розрізнення, вибору, на руховий об'єкт, спостереження. Сенсомоторна координація.

В залежності від профілю професійної діяльності особливу увагу необхідно звертати на розвиток спеціальних фізичних якостей, силової витривалості всіх груп м'язів які приймають участь в спритності, швидкості. Розвиток швидкісно-силових якостей необхідних єдиноборцям. Розвиток простої та складної реакції стійкість до різних перепадів, температур висоти на рівнем моря.

Витривалість м'язів зорового аналізатора, статична витривалість і вестибулярна стійкість, загальна і спеціальна гнучкість.

Проблеми ППФП екстримальної групи досліджували слідуєчі автори: (Глазунов СИ. 2003; Закорко І.П. 2001; Иванов Н.Т. 1992; Корж В.П. 2001; Леонтьев В.П. 2000; Луцзак А.Р. 2001; Марищук В.Л.; Мощак А.Р. 2001; Ольховий О.М. 2005; Сергієнко Ю.П. 2004; Сергієнко С.В. 1988; Сергієнко Ю.П. 2005; Сидоренко В.К. 1991; Стулов В.В. 2005; Финогенов Ю.С. 2003; Филиппов М.М. 1990; Чух А.М. 1999; Шалепа А.Г. 2002) та інші.

Для **технічної групи спеціальностей** характерні переважно виробничі технології. Керівництво не тільки технікою, але і висококваліфікованими колегами, вимагає постійного вдосконалення не тільки професійних знань, а і пошук ефективних форм керівництва колективами, групами спеціалістів, до цієї групи спеціальностей з відносяться: інженерії, транспорту, будівництва та архітектура, спеціальність техніки та енергетики аграрного виробництва.

Характерні фізичні якості – загальна, силова і статична витривалість всього тіла, сила верхнього плечового поясу. Проста реакція, реакція розрізнення, реакція вибору, реакція на рухомий об'єкт, реакція стеження, гнучкість, відчуття рівноваги, витривалість, уміння оптимізувати свій стан в умовах тривалої гіподинамії, високих температур, різких перепадів температури, високої вологості та інших негативних природних і екологічних впливів.

Необхідно мати гнучкість всього тіла, координацію м'язів рук, ніг, тулуба.

Спеціальні фізичні якості – швидкісна витривалість, сенсомоторна координація, загальна спритність, спритність рук, кистей пальців, витривалість м'язів зорового аналізатора.

Високий рівень розвитку психічних якостей:

Інтегральні якості:

Проблеми ППФП технічної групи досліджували слідуєчі автори: (Берестнева О.Г., Иванкина Л.И., Шаропин К.А 1996; Булавкина Т.А. 1997; Гаралис А.И. 1983; Жуков А.С., Иванов Н.Т. 1994; Жидких В.П. 2000; Кабачков В.А. 1996; Карцев И.Д., Халдеева Л.О., Павлович К.З. 1977;

Носова Р.М. 1987; Назаренко В.С. 1987; Филинков В.И. 2002; Плещеев Д.А. 1973; Полухін Ю., Сичов С. 2005; Раевский Р.Т. 1985; Раевский Р.Т., Филинков В.И. 2003; Филинков В.И. 2002; Філінков В.І. 2003; Халайджи С 2006) та інші.

Для **природничо-аграрної групи спеціальностей** характерні екологічні, аграрні, водоземельні технології.

Для представників професій цього напрямку характерно, що більшість їх робочого часу проходить в населених пунктах і місцевостях де відсутні елементарні побутові зручності.

Ритм і режим праці переважно відсутні. Праця, як правило, неритмічна, ненормована і нерегламентована, до яких відносяться: природничі науки, сільське, лісове і рибне господарство та переробка їх продукції, ветеринарія, геодезія та землеустрій, техніка та енергетика аграрного виробництва.

Високий рівень розвитку фізичних якостей: загальної силової, статичної витривалості, швидкісної витривалості, вибухової сили спеціальні фізичні якості проста реакція розрізнення, реакція вибору, реакція на руховий об'єкт, реакція спостереження, сенсомоторна координація, здатність швидко оволодівати навиками, швидко і точно діяти руками, ручна моторика, відчуття рівноваги. Сила верхнього плечового поясу, статичної витривалості м'язів шиї і спини.

Необхідно мати інтегральні якості: здатність аналізувати, здатність тривалий час зберігати працездатність.

Спеціальна витривалість працювати в різноманітних природнокліматичних умовах, при високих, низьких температурах, при різних перепадах температур, високій вологості повітря.

Проблеми ПШФП природничо-аграрної групи досліджували наступні автори: (Бондар Є.А. 1984; Зубинский В.П. 1963; Ильинич В.И. 1978; Ильинич В.И. 1980; Остапенко Е.А. 2006; Селиверстова Д.М. 1988; Хрипко Л.В. 2003; Краснов В.П., Поляков Н.Д. 1981; Дяченко А.П. 1997; Поздняков Ю.Н., Лихонин В.П. 1983; Пучков Н.Т. 1983; Егоричев Д.О. 1992) та інші.

Висновки. Профільними психофізіологічними якостями для **інформаційно-логічної** групи є:

1. Переважний розвиток загальної і статичної витривалості. Розвиток сили м'язів, шиї, верхнього плечового поясу і спини. Витривалість рук, особливо кистей пальців рук.

2. У зв'язку з постійним отриманням інформації через зоровий аналізатор необхідно виконувати комплексну програму для тренування, розвитку, оптимізації стану м'язів ока: верхнього і нижнього прямого, нижнього і верхнього косого, середнього і бокового прямого.

3. Розвиток психофізіологічних якостей функцій уваги і психічних процесів у прийомі інформації, пам'яті, мислення і мозкових операцій, вміння розслаблювати м'язи, оптимізувати дихання, поставу і в цілому психологічний стан для збереження загальної працездатності при тривалому перебуванні в стені гіподинамії.

Профільними психофізіологічними якостями для **комунікативної** групи є:

1. Переважний розвиток фізичних якостей загальної і статичної витривалості, сили верхнього плечового поясу, спритності та координації рухів рук, м'язової чутливості.;

2. Розвиток психофізіологічних якостей – удосконалення в першу чергу функцій рухового, зорового, вестибулярного аналізаторів (точність просторового та силового диференціювання, швидкість зорового розрізнення, функції уваги, вміння розслабляти м'язи і оптимізувати стан для збереження загальної працездатності при тривалому перебуванні в стані гіпокізенезії);

3. Оптимізація спеціальних знань з теорії і практики ППФП. Використовувати прикладні вправи з легкої атлетики, гімнастики, спортивних ігор, особливо настільного тенісу, плавання, бадмінтону, сквошу, тенісу, хокею.

4. У зв'язку з великим обсягом інформації, яка поступає через зоровий аналізатор, потрібно виконувати комплексну програму для тренування, розвитку, оптимізації стану м'язів ока: верхнього і нижнього прямого, нижнього і верхнього косого, середнього і бокового прямого м'язів.

Профільними психофізіологічними якостями для **творчо-образної** групи є:

1. Переважний розвиток фізичних якостей загальної і статичної витривалості, сили верхнього плечового поясу, спритності та координації рухів рук, м'язової чутливості.

2. Розвиток психофізіологічних якостей – удосконалення в першу чергу функцій рухового, зорового, вестибулярного аналізатора (точність, просторового та силового диференціювання, швидкість зорового розрізнення, функції, уваги, вміння розслаблювати м'язи і оптимізувати стан для збереження загальної працездатності при тривалому перебування в стані гіпокінезії.

3. Отримання спеціальних знань з теорії і практики ППФП: художньої гімнастики, ритміки, аеробіка, степ-аеробіки, пілатесу, каланетики, шейпінг, сучасних силових видів. Використовувати прикладні вправи з легкої атлетики, гімнастики, спортивних ігор особливо настільного тенісу, плавання, бадмінтону, сквошу, тенісу, хокею.

4. У зв'язку з великим обсягом інформації через зоровий аналізатор потрібно виконувати комплексну програму для тренування, розвитку, оптимізації стану м'язів ока: верхнього і нижнього прямого, нижнього і верхнього косого, середнього і бокового прямого м'язів.

Профільними психофізіологічними якостями для **екстремальної** групи є:

1. Переважний розвиток загальної силової статичної витривалості всіх груп м'язів.

Розвиток сили, вибухової сили, швидкості м'язів, швидкісної витривалості м'язів верхнього плечового поясу, тулубу, ніг.

Оптимальний розвиток гнучкості координації м'язової чутливості і якостей необхідних для самооборони і атакуючих і наступальних дій. Як індивідуального так і колективного характеру.

2. Удосконалення психофізіологічних якостей, особливо функцій зорового аналізатора, рухового аналізатора, терморегуляторного, вестибулярного апаратів швидкості зорового розрізнення, точність просторового та силового диференціювання функцій уваги терморегуляції гіпоксії, вміння оптимізувати свій стан для збереження загальної працездатності в екстремальних умовах професійної, службової діяльності.

3. Отримання спеціальних знань з теорії і практики ППФП. Використовувати вправи з легкої атлетики, гімнастики, єдиноборств, спортивних ігор, плавання, сучасних силових видів спорту.

4. У зв'язку з виконанням спеціальних вправ і операцій при виконанні професійної діяльності (кульова стрільба, напружене спостереження екранів, моніторів і різних сучасних пристроїв) виконувати комплексну програму (або окремі комплекси і заходи, вправи) для тренування, розвитку, оптимізації стану м'язів ока і психологічного стану.

Профільними психофізіологічними якостями для **технічної** групи є:

1. Поліпшення функціонування серцево-судинної і нервової системи шляхом поєднання оптимальних навантажень на розвиток загальної витривалості в аеробному режимі з використанням засобів циклічних видів спорту.

2. Розвиток силової, статичної, швидкісної витривалості, загальної спритності, координації, спритності і сили верхнього плечового поясу, м'язової сили верхнього плечового поясу, диференціація рухів ніг, рук, тулуба.

3. Розвиток психофізіологічних якостей, процесів: відчуттів, сприйняття, уваги, мислення, пам'яті, опрацювання інформації. Особливе вдосконалення функцій зорового, рухового аналізаторів. Оптимальне

вдосконалення вестибулярного апарату, системи терморегуляції. Вміння оптимізувати свій психофізіологічний стан для збереження загальної працездатності.

Профільними психофізіологічними якостями для **природничо-аграрної** групи є:

1. Переважний розвиток загальної витривалості, силової витривалості всіх м'язових груп. Оптимальний розвиток статичної витривалості всіх м'язових груп, сили верхнього плечового поясу, тулубу, ніг. Спритності, гнучкості, координації, швидкості рухів рук, ніг, тулуба.

2. Розвиток психофізіологічних якостей особливе велике значення має при удосконаленні механізмів терморегуляції. Вміння розслаблювати м'язи і оптимізувати стан для збереження загальної працездатності при відсутності ритму і режиму праці в умовах природних і професійних шкідливостей, переважно без елементарних побутових зручностей.

3. Отримання спеціальних знань з теорії і практики ППФП. Використовувати прикладні вправи з легкої атлетики, гімнастики, спортивних ігор особливо настільного тенісу, плавання, бадмінтону, сквошу, тенісу, хокею, легка атлетика, велосипедний спорт, лижні гонки, кінний спорт, автомобільний, вертолітний, водні види спорту.

4. У зв'язку з великим обсягом інформації через зоровий аналізатор потрібно виконувати комплексну програму для тренування, розвитку, оптимізації стану м'язів ока: верхнього і нижнього прямого, нижнього і верхнього косого, середнього і бокового прямого м'язів.

Перспективи подальших розвідок з даного напрямку.
Дослідження алгоритму проектування ППФП студентів інформаційно-логічної групи.

Список використаної літератури.

1. Батурина В.Т. "О профессиональной направленности физического воспитания студентов пианистов" [Текст] // Материалы 24 научно-методической конференции по физическому воспитанию студентов вузов Ленинграда. Л.: 1974. – С. 23-24.
2. Блинов В.И. Содержание и методы профессионально-прикладной физической подготовки студентов-экономистов [Текст] // теория и практика физической культуры. – 1976. – № 9. – С. 5-54.
3. Гаралис А.И. Физическое воспитание с профессионально-прикладной направленностью студентов на факультете радиозлектроники и автоматики. - Автореферат дис. канд. пед. наук [Текст] // ГДОИФК им. П.Ф. Лестафта. – Л.: 1983. – 24 с.
4. Дяченко А.П. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов-стоматологов [Текст] (24.00.02): Дис. канд. пед. наук. – К.: НМ, 1997. – 185 с.
5. Егоричев Д.О. Методика контроля и коррекция уровня развития профессионально важных физических качеств, студентов с использованием ЭВМ. - Автореферат дис. канд. пед. наук [Текст] // РНИИФК – М.: 1992. – 22 с.
6. Жидких В.П. Профессионально-прикладная физическая культура в системе подготовки специалистов-строителей: [Текст] Автореф.. дис. Д-ра пед. наук, Сибирская ГАФК. - Омск: 2000. - 47 с.
7. Закорко І.П. Спеціальна фізична підготовка у вищих навчальних закладах МВС України з урахуванням індивідуальних особливостей оторики курсантів: Автореф. дис. канд. наук з фізичного виховання і порту: [Текст] (24.00.02) / НУФСУ. – К.: 2001. – 18 с.
8. Кальницкий С.В. Формирование профессионально-важных качеств курсантов финансово-экономического военно-учебного заведения средствами спортивных игр.: [Текст] Дис. канд пед. наук (13.00.04)

- ВНИФ. – СПб. – 2003. – 175 с.
9. Леонтьев В.П. Нормативное обеспечение физической подготовки курсантов высших военных учебных заведений сухопутных войск: Дис. канд. наук по физическому воспитанию и спорта. [Текст] / НУФВСУ. - К.: 2000, - 200 с.
  10. Мошак А.Р. Оптимізація психофізичної підготовки курсантів вищих закладів освіти МВС України. - Автореферат дис. канд. наук з фізичного виховання [Текст] // Львівський ДІФК, Львів: 2001. - 20 с
  11. Остапенко Е.А. Формирование профессионально-прикладной физической культуры специалистов аграрного профиля в ВИЗ // [Текст] Автореф. Дис. Канд. пед. наук (130004) Дальневосточная АФК. - Хабаровск: 2006. - 24 с.
  12. Постанова Кабінету Міністрів України [Текст] "Про перелік напрямків, за якими розпочинається підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр" від 13 грудня 2006 року №1719.
  13. Раевский Р.Т., Филинков В.И. ППФП и психофизическая подготовка студентов машиностроительных специальностей: [Текст] Уч. пособие для вузов: Одесса НПУ. - Краматорск. - 2003. - 100 с.
  14. Романенко В.В. Вплив різних режимів рухової активності на фізичний стан студенток вищих навчальних закладів гуманітарного профілю. [Текст] Автореф. дис. канд. пед. наук, Львів ДІФК, 2003 - 26 с
  15. Сергієнко Ю.П. Спеціальна фізична підготовка у системі професійного навчання фахівців податкової міліції. - Автореф. дис. к.н. з фізичного виховання (24.00.82) [Текст] ХДАФК - Х.: 2005. - 19 с.
  16. Халайджи С. Соціальне замовлення на професійно-прикладну психофізичну підготовку фахівців енергетичного комплексу [Текст] // Матеріали ІХ Всеукраїнської конференції аспірантів галузі фізичної культури і спорту. – Львів: 2006.-Т. 3. - - С 129-134.

Авторська довідка

Прізвище, ім'я по батькові: Пилипей Леонід Петрович

Місце роботи: Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України" (м. Суми)

Посада: Завідувач кафедри фізичного виховання

Науковий ступінь: доцент

Вчене звання: кандидат педагогічних наук

Службова адреса: м. Суми, вул. Петропавлівська, 57

Домашня адреса: м. Суми, вул. Дем'яна Коротченка, 14, кв. 90

Телефон: 8(0542) 619-912; 619-156

